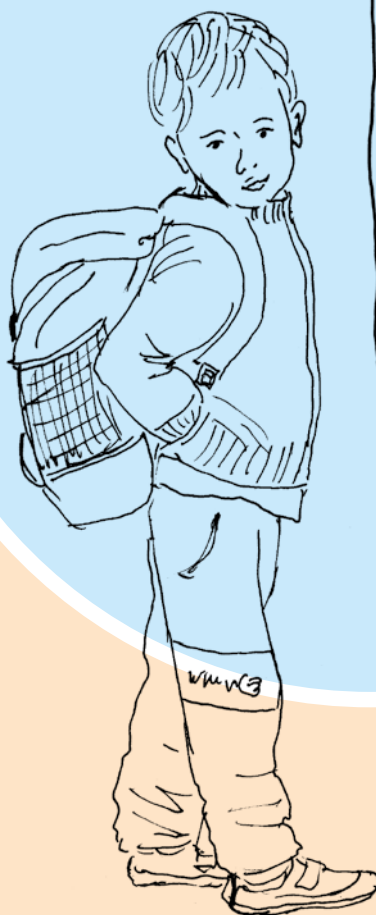

VÝPRAVA K SEČSKÉ PŘEHRADĚ A NA OHEB

Pojďte s námi!

**POZNÁVÁNÍ JE
DOBRODRUŽSTVÍ!**

**12–100
let**

5 km

**Proč byla postavena
Sečská přehrada?**

**Jaké jsou její největší
zajímavosti?**

**Víte, že se dá
přehrada vypustit?**

Stáhněte si brožuru
a interaktivní mapu
za použití QR kódu!

Tato výprava je ideální v teplých letních měsících, kdy je možné spojit ji s koupáním a dalšími vodními atrakcemi, třeba vyjížděkou na šlapadlech. Projdeme se na ní podél pláže Sečské přehrady až na její hráz a vystoupáme ke zřícenině hradu Oheb. Cestou si budeme vyprávět o vodě v krajině, dovíme se mnoho o přehradě a pokocháme se pohledem na ni z výšky.

Časový rozvrh a délka výpravy	Nástupní místo 49.8428269N, 15.6475717E. Parkování naproti kempu Pláž na Seči Výlet i s povídáním je asi na 3 ½ hod. 5 km v mírném terénu s prudším výstupem na zříceninu
Informace k výpravě	Stezka volně přístupná WC možno v autokempu Seč Pláž v jeho provozním období: www.autokempsec.cz Občerstvení: v letní sezóně možno v autokempu Seč Pláž, U Wejku
Co s sebou	V letních měsících určitě plavky
Navíc	Půjčení paddleboardů, koloběžek – od května do září u občerstvení U Wejku: www.skifanatic.cz/u-wejku Půjčení šlapadel – od června do září v autokempu Seč Pláž: www.autokempsec.cz
Pověst	http://m.mystika.info/news/oheb/
Orientační kalkulace dopravy	Autobusová doprava – autobus pro 42 osob (ceny jsou orientační 48 Kč/km, 242 Kč/hodina čekání) – přepravu si každý individuálně zajišťuje sám dle uvážení.
Aktuálnost informací	www.mestosec.cz

Náročnost výpravy

nízká

střední

těžká

MAPOVÝ PODKLAD

Odpočinkové místo	Zřícenina hradu Vildštejn	Technická památka dřevěné potrubí	Pěší turistická trasa	Autokemp Seč Pláž
Zřícenina hradu Oheb	Koupání, půjčovna šlapadel	Vodní sporty	Přírodní památka Oheb	Občerstvení U Wejku

POPIS TRASY: Výprava začíná na parkovišti naproti kempu Pláž, kde zaparkujeme. Odtud se vydáme přes kemp dolů k vodě. U vody zabočíme doleva a popojdeme ještě pár kroků po cestě. Podle počasí můžeme i sejít na pláž nebo se posadit u cesty na malém posezení.

1 ZASTAVENÍ – PLÁŽ POD AUTOKEPEM SEČ PLÁŽ, ODPOČINKOVÉ MÍSTO

VYPRAVĚČ VYPRAVÍ: Na tomto místě je vidět nejširší část Sečské přehrady.

Víte, jaký je rozdíl mezi jezerem, rybníkem a přehradou?

Jezera jsou přírodní, lidská ruka je nevybudovala. **Rybníky** se stavěly od 12. století pro chov ryb. Postavila se hráz v nějaké sníženině, dolíčku nebo mělkém údolí a napustila se vodou, která přitekla potokem nebo uměle vybudovaným kanálem. Rybníky nejdříve stavěli na svých územích mniši z klášterů.

Co myslíte, proč mnichy z klášterů tolik zajímal chov ryb?

Mniši museli držet půst více než sto dní v roce. Během něj nesměli jíst maso, ale měli povoleno jíst ryby, takže nemuseli trpět nedostatkem bílkovin. Mezi různými rybami se nejoblíbenějším postním jídlem stal už ve 12. století kapr.

Půst se později netýkal jen mnichů, ale i obyčejných lidí. A půstů bylo tehdy opravdu hodně. Ve středověku se držel půst od masopustu do Velikonoc (tedy asi od února do dubna), i v adventu před Vánocemi. Navíc každý pátek byl postním dnem.

Víte, odkud kapr prapůvodně pochází?

Úplně prapůvodně z Číny. Čínský předchůdce kapra byl ale menší a měl štíhlejší tělo, což mu pomáhalo uniknout predátorům. Odtud se přirozenou cestou rozšířil po celé Asii. Díky střídání ledových dob a teplejších období se mohl postupně šířit z jednoho vodního toku do druhého a pomalu postupovat na západ. Někdy před deseti tisíci lety tak doputoval až do Evropy.

Největší zásluhu na rozšíření jeho chovu v Evropě mají zmiňované kláštery. Chov kaprů se osvědčil. Byl totiž hodně výnosný, a tak se začaly rybníky stavět u každého města, vesnice, hradu a tvrze, pokud to přírodní podmínky aspoň trochu dovolily. Majitelé tak měli dost ryb na půst i dost peněz z prodeje.

Věděli byste, proč se stavěly přehrady?

Přehrady se stavěly až mnohem, mnohem později, až ve 20. století. Důvodem pro stavbu Sečské přehrady byla potřeba zkontrolovat opakované ničivé povodně na řece Chrudimce. Tak přišel někdo s chytrým nápadem, že by se mohla postavit na řece hráz, ta by vodu zadržovala. Voda by se z ní pouštěla jen po „troškách“, a tím by k povodním neodcházelo. Některé přehrady navíc zásobují vesnice a města pitnou vodou a často slouží k odpočinku – koupání, jízdě na lodičkách, šlapadlech, surfování apod.

Tipnete si, jak hluboká je Sečská přehrada?

Největší hloubka přehrady je 30 metrů.

POPIS TRASY: Půjdeme po břehu přehrady (vodu máme po pravé ruce) až na pláž za břízkami, které mineme po pravé straně. Zde je další odpočinkové místo.

2 ZASTAVENÍ – PLÁŽ ZA BŘÍZKAMI U ODPOČINKOVÉHO MÍSTO – NAPROTI HRÁZI

Sečská přehrada patří k těm starším, které byly postaveny za první republiky mezi lety 1924 a 1934. Je zbudována na řece Chrudimce.

Jaké je vhodné místo na přehradu? Mělké a široké nebo úzké a hluboké údolí?

Cílem přehrady je zadržovat co největší množství vody a zároveň zaplavit co nejmenší území. Takže správná odpověď je úzké a hluboké. Takové údolí tu bylo.

Jak byste postupovali, když byste chtěli postavit přehradu?

Nejdříve je nutné vytipovat vhodné místo pro přehradu vůbec a pak samozřejmě nejchytřejší místo pro hráz. Hráz se logicky stavěla v nejužším místě údolí. Zde je to mezi dvěma skálami, aby byla stavba co nejméně náročná. Velikou zajímavostí je, že na obou stranách Chrudimky, na obou kamenných ostrozích, stály ve středověku hrady – Vildštejn a Oheb. Dnes jsou z nich pouze zříceniny.

Vidíme i odtud, že hráze je postavena ze žulových kvádrů. Její výšku uvidíme lépe, až se na ni půjdeme podívat a podíváme se dolů. Kvádry se dovážely lanovou dráhou dlouhou téměř 10 km z lomu pod Libkovem u Nasavrku. Dovezlo se 200 tisíc tun kamene. Také bylo použito 1 450 vagónů cementu a 3 000 vagónů písku.

Většina prací se dělala ručně!!! Na stavbě byly kolejnice a po nich se posunovaly vozíky s materiálem. Byl zde jeden ústřední výtah, který vytahoval vozíky s materiálem až na vrchol hráze.

Nedostatek strojů musely nahrazovat počty dělníků. V hlavní sezóně zde pracovalo až 300 dělníků.

Původní rozpočet stavby činil 110 milionů korun. Výběrové řízení vyhrál Ing. Vendelín Dvořák, podnikatel vodních staveb z Pardubic, který nabídl, že postaví přehradu za 80 milionů korun. V hospodářské krizi 30. let ale jeho firma zkrachovala. Konečná cena přehrady se vyšplhala na 130 milionů korun.

Co myslíte, dá se přehrada vypustit?

Ano, dá. U dna jsou v hrázi čtyři roury, které slouží k možnosti úplného vypuštění přehrady. Což se několikrát stalo.

Vypouštěla se hned v roce 1941, kdy do přehrady spadlo německé cvičné letadlo. Proto bylo nařízeno částečné vypuštění přehrady. Další vypuštění, tentokrát již úplné, proběhlo v roce 1949 z důvodu opravy přehrady. Část skály se musela dobetonovat, protože pod skálou začala prosakovat voda.

Pak se vypouštěla ještě v roce 1951 a naposledy v roce 1962. To bylo z důvodu výzkumu, zda je možné odebírat z přehrady vodu jako pitnou. Voda byla opravdu schválena jako pitná, a proto se od té doby nesmí na přehradě používat motorové čluny kvůli možnosti úniku olejů. Výjimku mají složky IZS.

Popojdeme po cestě dále a budeme míjet občerstvení U Wejku. Na louce za ním, případně až v krytém posezení, si uděláme další zastávku.

3

ZASTAVENÍ – POSEZENÍ U ROZCESTNÍKU PŘED TUNELEM

Než se přehrada začala napouštět, bouraly se v roce 1933 budovy v osadě Oheb (Podohbí) a mlýny na řece Chrudimce. Bylo to jedenáct obytných domů, jeden velký statek, čtyři mlýny a čtyři pily. Lidé se museli odstěhovat a všechny domy byly při napouštění přehrady zaplavené. Do jara roku 1935 se přehrada zkušebně napouštěla a v květnu v roce 1935 byla poté, co nebyly shledány závady, zkolaudována.

Mluvili jsme o tom, že do přehrady spadlo letadlo v roce 1941. Vodní hladina sečské přehrady „přitáhla“ ještě jedno letadlo, a to bylo v roce 1988 – vrtulník Mi 2. Stalo se to při cvičných seskocích vojáků do sečské přehrady. Když cvičení skončilo, vzlétal vrtulník z chatové oblasti Ústupky a zavadil zadní vrtulkou a pak i podvozkem o hladinu, tím se stroj na-

klonil a spadl do vody. Ve vrtulníku byla tříčlenná posádka. Jeden člen bohužel utonul. Kvůli potopenému vrtulníku se tentokrát přehrada neodpouštěla (jako v případě zříceného německého letadla). Našli ho přivolaní potápěči, jeřáb ho vyzvedl na ponton a ten ho poté odvezl na břeh.

Po silnici půjdeme pár metrů k „obřím“ schodům, které jsou po levé straně silnice.

4 ZASTAVENÍ – PŘEPADOVÉ „SCHODY“

I přehrada může přetéct. Zajímavostí je, že zde je přeliv řešen bočními kaskádami neboli obřími schody. Po těch teče voda, když se přehrada hodně naplní a hrozilo by poškození hráze. Tady se můžeme podívat, jak jsou ty schody veliké. A opravdu se stává, že do přehrady teče tak obrovské množství vody, že začne přetékat. Hned v roce 1938 bylo tolik vody, že její proudy schody úplně vymlely a musely se stavět znovu. Pokaždé, když po nich přelivem přeteče voda, tak se musí opravit. Do této doby tekla voda přes kaskády už 15 krát, naposledy v červenci roku 1997.

Od schodů jdeme opět po silnici tunelem na hráz. Je nutná velká opatrnost, není zde chodník.

5 ZASTAVENÍ – HRÁZ PŘEHRADY

A jsme na hrázi Sečské přehrady. Tady se můžete podívat dolů, jak je hráz vysoká, postavená do oblouku ze žulových kvádrů. Má 42 m! Uvědomte si, jakou masu vody hráz zadržuje. Představte si, že tam dole u dna přehrady leží velcí i dvoumetroví sumci! To je velká ryba, někdy slupne i kachnu.

Otočte se zpátky a podívejte se na skálu nad tunelem. Jsou tam vidět pozůstatky zdí z hradu Vildštejna. Hrad stával na strmém ostrohu nad řekou Chrudimkou, aby se k němu nepřátelé nemohli snadno dostat. Skály, které dnes ční nad přehradou, vykukují jen z jedné třetiny. Když si představíme ještě dvakrát takovou vzdálenost směrem dolů, tam na dně údolí tekla řeka Chrudimka před tím, než zde byla postavena přehrada. Žádná přehrada nemá hráz mezi dvěma skalami, na kterých stojí zříceniny. Zde je na jedné skále zřícenina hradu Vildštejna (nad tunelem) a na druhé je Oheb. Podle Ohebu se jmenovala i zaniklá osada v údolí Chrudimky, Oheb nebo také Podohbí.

Před dostavbou přehrady bylo nutné postavit novou silnici, která vede ze Seče přes hráz na Ústupky, Proseč, Prosíčky a dál na Bojanov nebo Trhovou Kamenici. Původní cesta, která byla v údolí Chrudimky, se totiž po napuštění přehrady ocitla na jejím dně. Jenže velkou překážkou pro silnici byla skála pod Vildštejnem.

Jak byste ve skále udělali tunel?

Asi vás napadne odstřel. Jenže v tomto případě by byl odstřel nebezpečný. Proto bylo nutné tunel ve skále „vylámat“ strojními vrtačkami naproti sobě.

Budeme pokračovat dál po silnici do kopce, po 500 metrech začíná na lesní cestě modrá turistická značka. Po ní se dáme prudce do kopce a po 300 metrech dojdeme ke zřícenině hradu Oheb.

6

ZASTAVENÍ – OHEB

Z tohoto místa se můžete podívat na Sečskou přehradu skoro z ptačí perspektivy. Původní koryto řeky Chrudimky se kolem ostrohu, na kterém stojíme, „ohýbalo“ o 180 stupňů. Proto byl hrad nazván Oheb.

Uprostřed přehrady je jeden z největších přehradních ostrovů u nás. Má tvar srdce, což ocení každý, komu se podaří přehradu uvidět z ptačí perspektivy.

Kolem Ohebu je díky suťovým lesům a plžům vyhlášeno chráněné území. Přehrada se dá obejít kolem dokola, je to zhruba 16 km. Přechází se po lávce v Klokočově Na Pilce.

Rozsáhlou zříceninu Ohebu si můžeme opatrně prolézt, nasvačit se zde a také si třeba přečíst pověst, která je k nalezení na internetu, viz úvodní tabulka.

Zpátky se vrátíme stejnou cestou. V horní části kempu Seč Pláž poblíž recepce je umístěna část původního dřevěného potrubí. Potrubí je vidět i ze silnice.

7

ZASTAVENÍ – DŘEVĚNÉ POTRUBÍ

V letech 1941 až 1946 byla vystavěna energetická část přehrad, vodní elektrárna. Jak nám data prozradila, stavěla se za války. Veškeré železo se v té době přetavovalo na válečný arzenál. Proto se stavitelé rozhodli, že na stavbu vodního přiváděče použijí místo ocelových trubek dřevěné dýhy. Voda k elektrárně byla vedena dřevěným potrubním přiváděčem o délce více než jeden km a průměru dva metry. Jak zde můžeme vidět, potrubí bylo složeno z 8 cm silných dýh, pevně stažených ocelovými obručemi. V roce 2010 bylo demontováno a nahrazeno ocelovým.

TIP:

Pokud se chcete dozvědět více o **Vildštejnu**, **Ohebu** a vůbec **středověkých hradech** a životě v nich, zkuste **Výpravu do středověku k zříceninám hradů**.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PRACOVNÍ LIST

1. Jaký je rozdíl mezi stavbou rybníku a přehrady?

---

2. Proč se začala stavět Sečská přehrada?

---

3. Za jak dlouho se postavila Sečská přehrada?

---

4. Z čeho je vybudovaná její hráz?

---

5. Jaký je význam Sečské přehrady v regionu?

---

5. K čemu bylo dřevěné potrubí, jehož část jsme viděli?
